

Beszámoló

Petróczy Anna

2024-05-09

Alapkérdés

Az alapkérdésem az volt, hogy van-e összefüggés a csapadék kiszámíthatósága és az unokatestvér-házasság preferálása között. Ez abból a kíváncsiságból fakadt, hogy vajon az időjárás okozta bizonytalan gazdasági helyzetben az emberek preferálják-e inkább a javak családi körben való megtartását, lévén, hogy ahhoz egyébként is igen nehezen jutottak hozzá. A történelem során jellemző volt az e fajta gondolkozás, azonban a modernizációval, urbanizációval és az oktatás elérhetőségével ez a szokás világszerte eltűnőfélben van.

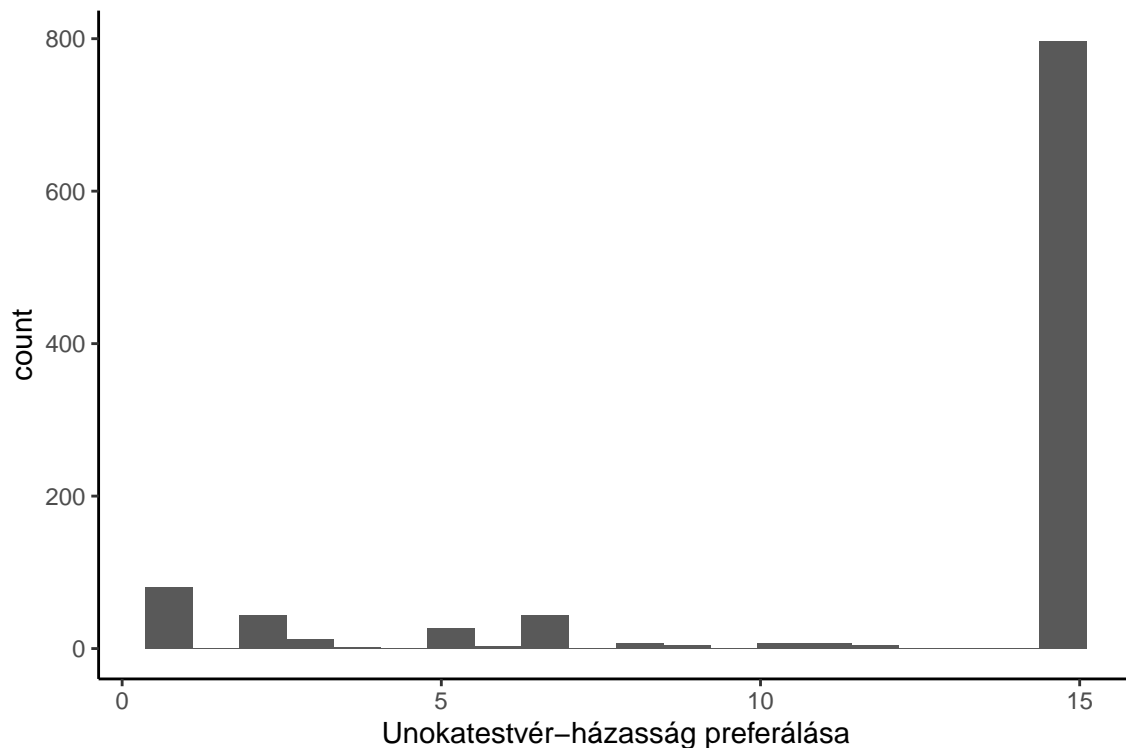
A kérdésem megválaszolásához az Etnográfiai Atlaszt (Murdoc et al., 1999) és a Klíma adatbázist (Lima-Ribeiro et al., 2015) használtam. Az adatbázisokat a megfelelő szempontok alapján szűrtem, majd a össze-olvasztottam, végül új, könnyebben használható és elemezhető táblázatokat készítettem.

Vizsgált változók

Az unokatestvér-házasságot az Etnográfia Atlasz 'EA025' kódszáma alapján vizsgáltam.

var_id_ea	category_ea	title_ea	definition_ea
EA025	Marriage, Kinship	Cousin marriages preferred	Preferred rather than just permitted marriages to particular first (and/or second) cousins.

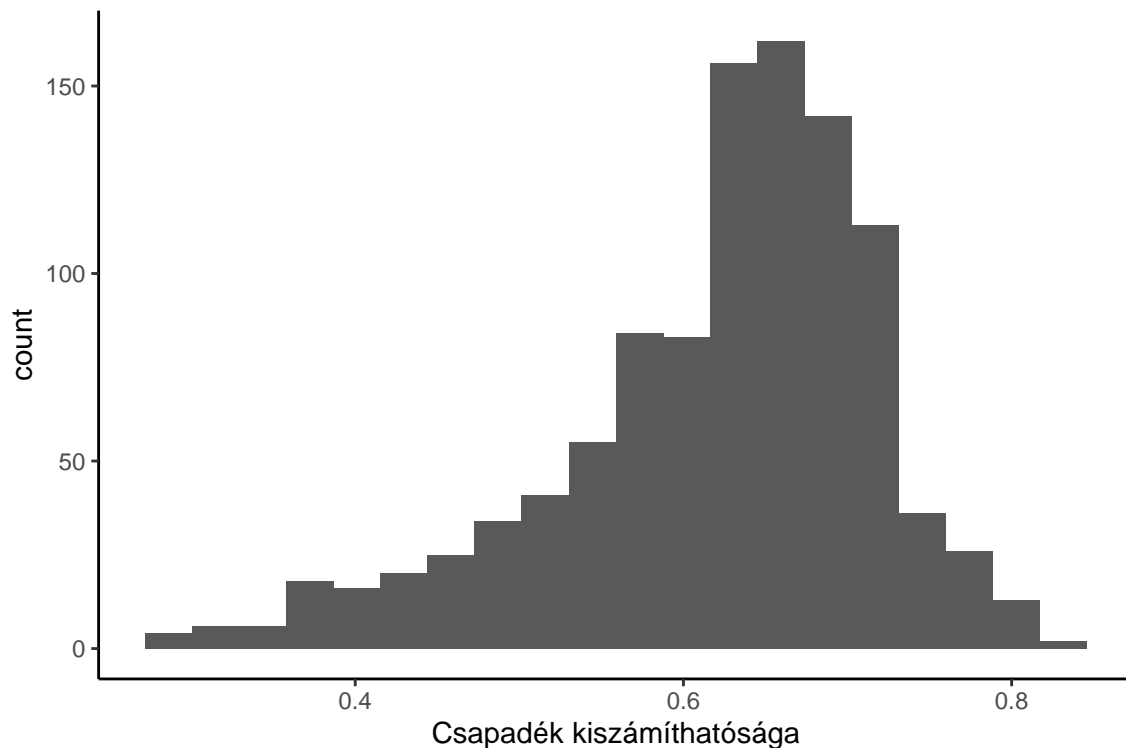
Ennek a változónak 15 előfordulási formáját jegyezték fel, mely közül az értékek a különböző rokoni ágakkal szembeni preferenciát jelölik (pl. kétoldali szimmetrikus preferenciával, négyoldali apai ági preferenciával, háromoldali, majd kétoldali másodunokatestvér-preferenciával stb). Továbbá a 15-ös érték a preferencia hiányát jelöli, azaz ebben az esetben nem preferáltak az unokatestvér-házasságok. Az alábbi ábrán jól látható, hogy a vizsgált törzsek között ez az érték volt a leggyakoribb, azaz nem jellemző az onokatestvér-házasságok preferálása.

Az időjárás viszontagságait a csapadék kiszámíthatóságának faktorával vizsgáltam, melynek számításához az adatbázis készítői Colwell indexeit vették alapul (Colwell, 1974).

var_id_eco	category_eco	title_eco	definition_eco
PrecipitationPredictability	Climate	Precipitation predictability	Colwell's (1974) information theoretic index. Indicates the extent to which a climate patterns are predictable due to either constancy or contingency. Varies between 0 (completely unpredictable) and 1 (fully predictable).

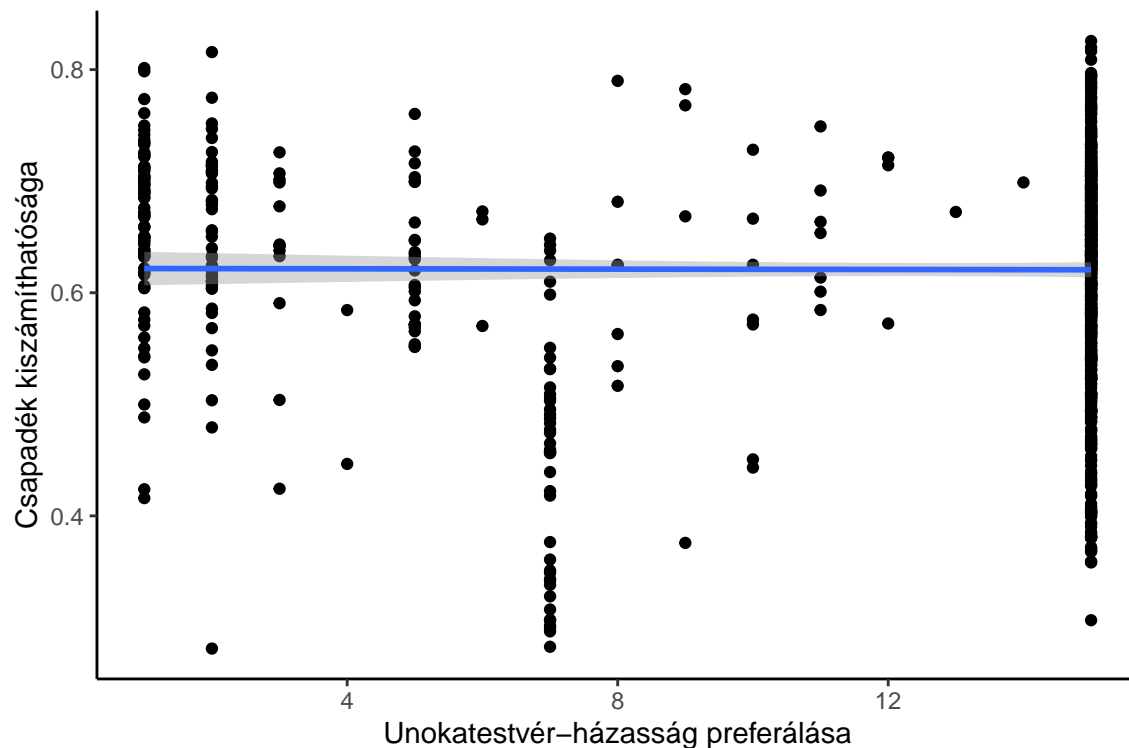
A csapadék kiszámíthatóságának indexe szerint a 0 a teljes kiszámíthatatlanság, míg az 1 tökéletes kiszámíthatóság. Az alábbi ábrán látható, hogy a vizsgált törzsek lakóhelyén inkább jól kiszámítható a csapadékmennyiség, mintsem kiszámíthatatlan.

Változók közötti összefüggések

A kérdésem tehát az, hogy a két változó, azaz az unokatestvér-házasság és a csapadék kiszámíthatósága van-e egymásra hatással, pontosabban az utóbbi az előbbire. Ehhez elvégeztem egy lineáris regressziós elemzést is, mely alapján a csapadék kiszámíthatósága nincs szignifikáns hatással az unokatestvér-házasságra ($R^2 = ,000$, $F(1, 1040) = 0,015$, $p = ,901$). Sőt, a csapadék kiszámíthatóságának faktora semmilyen hatással ($-0,004$ szórás) nem volt az unokatestvér-házasságra.

Mindez az alábbi ábrán is látható, ahol az kapott egyenesnek se dőlésszöge nincs, se a pontok nem közelítenek hozzá.

Következtetés

A kezdeti kérdésemre a fenti adatelemzés sajnos nem hozott eredményt. Úgy tűnik, hogy a vizsgált törzsek között a csapadék kiszámíthatósága, azaz az ezzel járó esetleges gazdasági kiszámíthatatlanság nincs hatással az unokatestvér-házasságok preferálásával. Ez lehet részben annak az oka is, hogy ezekben a törzsekben kulturálisan és/vagy vallásilag egyébként sem preferált az unokatestvér-házasság, vagy ha preferált is, ez teljesen független a gazdasági helyzettől, tehát mondjuk hagyomány jellegű szerepe van inkább. Érdekes lehetne más változókkal is vizsgálni, hogy kiderüljön az időjárás viszontagságai befolyásolják-e egyáltalán ezt a szokást, vagy kialakulása inkább más gyökerekből eredeztethető.

Hivatkozások

Colwell R. K. (1974) Predictability, constancy, and contingency of periodic phenomena. *Ecology*. 1:1148-53.

Lima-Ribeiro MS, Varela S, González-Hernández J, Oliveira G, Diniz-Filho JAF, Peterson AT, & Terribile LC. (2023). D-PLACE dataset derived from Lima-Ribeiro et al. 2015 'ecoClimate' (v3.0) [Data set]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10179301>

Murdock, G. P., R. Textor, H. Barry, I., D. R. White, J. P. Gray, & W. T. Divale. (2023). D-PLACE dataset derived from Murdock et al. 1999 'Ethnographic Atlas' (v3.0) [Data set]. Zenodo. <https://doi.org/10.5281/zenodo.10177061>